

S. Sayısı : 206

Devlet Orman İşletmeleriyle kereste fabrikalarının 1945 - 1946 yılı hesap dönemini teşkil eden 15 aylık genel bilânçosu ve ilişkileri cetvellerin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ve Sayıştay Komisyonu raporu (3/484)

T. C.
Sayıştay
Sayı : U. 308018
H. 366

15 Şubat 1950

Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Yüce Katına

Devlet Orman İşletmeleriyle kereste fabrikalarının, 4914 sayılı Kanun hükmüne göre Orman Genel Müdürlüğüne düzenlenip Sayıştaya gönderilen genel bilânçolarının, bu müesseselerin mevzuatına, hususiyetlerine ve ticari isterlere göre muameleye tâbi tutularak hükme bağlanmış olduğunu ve müesseselerin işlemlerinden tazmin ile ilgili görülmeyen kısımları hakkında düzenlenen raporun, bilânçolar ve ilişkileri cetvellerle birlikte sunulduğunu derin saygılarımla arz ederim.

Sayıştay Başkanı
S. Oran

Devlet ormanlarının Devlet tarafından işletileceğini âmir olan 8. II. 1937 tarih ve 3116 numaralı Orman Kanununun 31 nci maddesine ve Orman Genel Müdürlüğünün 1937 Malî yılı katma bütçesine vaz'edilen işletme mütedavil sermayesine müsteniden orman işletmelerinin teşkiline başlanmış ve bilâhara Orman Kanununa ek olarak tedvin olunan 13. VI. 1938 tarih ve 3444 sayılı Kanunun (doğrudan doğruya Devlet tarafından işletilecek ormanlarla, millî sermayeli Türk şirketleri veya millî bankalarla müştereken işletilecek ormanlar ve Devlet Orman İşletmesi mütedavil sermayesine ait muameleler Muhasebi Umumiye, Artırma, Eksiltme ve İhale kanunları hükümlerine tâbi olmayıp İcra Vekilleri Heyetince tanzim olunacak kararnamelere ve hususi ticaret icaplarına göre yapılır.

Bu işletmelere ait hesap devresi İlkteşrin bidayetinden Eylül sonuna kadar devam eder. Bilânçolar İlkteşrin bidayetinden itibaren 4 ay içinle Divanı Muhasebata tevdi olunur. Divanı Muhasebat, bu bilânçoları bu idarenin mevzuatına ve ticari işletmenin icaplarına göre tetkik ve muhakeme eder.) Suretinde yazılı bulunan 7 nci maddesiyle orman işletmeciliğinin muamele ve muhasebesine ait hüküm tevsi ve tazvih kılınmış olup bu maddenin 1 nci fıkrasındaki hükme göre Bakanlar Kurulunca 2/11139 sayı ve 31. V. 1939 tarihli kararname ile ısdar olunan ve 2/12260 sayı ve 6. XI. 1939 tarih, 2/13387 sayı ve 6. V. 1940 tarihli kararnamelerle bâzı maddeleri tadil edilmek ve bâzı fıkralar eklenmek suretiyle meydana gelen Orman İşletme Talimatnamesine tevfi kan teessüs eden orman işletmelerinin adedi 9 yıl içinde,

İş devresi	İşletme adedi
1937 - 1938	1
1938 - 1939	7
1939 - 1940	15
1940 - 1941	15
1941 - 1942	16
1942 - 1943	20
1943 - 1944	72
1944 - 1945	101
1945 - 1946	121

Yukarda gösterilen şekilde inkişaf seyrini takip ederek 1 den 121 e bâliğ olmuş ve bunların 1944 - 1945 devresine kadarki hesapları birer, birer tetkik ve muhakeme edilmek suretiyle intağ kılınmış bulunmaktadır.

3444 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin değiştirilmesine dair olan 3 . VI . 1946 tarih ve 4914 sayılı Kanunun (Devlet Orman İşletmeleri tarafından işletilecek ormanlarla bu işletmelerin döner sermayesine ilişkin işler Genel Muhasebe, Artırma, Eksiltme ve İhale kanunlarına bağlı olmayıp Bakanlar Kurulunca konacak esaslara ve ticari isterlere göre yürütülür.

Bu işlemlere ilişkin hesap dönemi takvim yılıdır.

İşletmelerin merkezce yapılacak genel bilânçosu ile her işletmeye ilişkin bilânço, kesinhesaplarla birlikte, yıl sonundan başlayarak 7 ay içinde Sayıştaya verilir. Sayıştay incelemelerini bu işletmelerin mevzuatına ve hususiyetlerine ve ticari isterlere göre yapar.) Mealindeki 1 nci ve - işletmelerin 1945-1946 hesap dönemi 1946 yılının Ekim, Kasım ve Aralık aylarını da içine almak suretiyle 15 ay olarak kabul edilmiştir. - Suretinde yazılı bulunan geçici maddeleri hükümlerine tevfi kan; 1945-1946 yılı hesap dönemini teşkil eden 15 aylık devre için her işletme saymanlığından gelen hesaplar yukarda da arz olunduğu üzere birer birer tetkik ve muhakeme edilerek gereken ilâmlar tanzim kılınmakla beraber dairesince sözü edilen kanun gereğince bu kere tanzim olunup Sayıştaya gönderilen umumi bilânço üzerinde yapılan inceleme neticesinde, Sayıştayın kaza hak ve salâhiyeti dışında görülen aşağıdaki hususların Büyük Millet Meclisine arzı uygun görülmüştür.

1. 4914 sayılı Kanunun metni yukarda gösterilen 1 nci maddesinin 3 ncü fıkrasında (işletmelerin merkezce yapılacak genel bilânçosu . . .) tâbiri kullanılmış olduğu halde birer nüshası ilişik olarak sunulan bilânçoların tetkikından da müsteban buyurulacağı üzere Orman Genel Müdürlüğüne biri işletmeler, diğeri kereste fabrikaları muamelelerini kapsamak üzere iki bilânço tanzim kılınmış ve dairesinden bu bapta alınan izahatta; işletmeler muamelelerinin ticari ve kereste fabrikaları işletmelerinin ise snai muhasebe usulüne göre kurulmuş ve yürütülmekte bulunmuş olmasından dolayı halen bunların tevhibi eihetine gidilmesinin müşkül olduğu bildirilmiş ve bu itibarla mezkûr bilânçoların tanzim edildikleri şekilde ayrı ayrı sunulması zaruri görülmüştür.

Ancak bundan böyle kanunun mutlak ibaresine tevfi kan işletmeler camiasına dâhil bulunan fabrikalar muamelelerinin de emsali müesseselerde olduğu gibi tevhit edilmek suretiyle tek bilânço tanziminin sağlanması hususu Genel Müdürlüğe yazılmıştır.

2. Münferiden tetkik olunup hükme bağlanan işletmeler hesaplarına taallük eden Sayıştay ilâmlarının infaz derecelerini gösteren bir cetvelin tanzim ve 2514 sayılı Sayıştay Kanununun 55 nci maddesi hükmüne göre genel bilânçoya bağlanması hususu da Genel Müdürlüğe ayrıca bildirilmiştir.

3. Orman bakım masrafını teşkil eden sınırlama, amenajman, ağaçlandırma ve fidanlıklar, hastalıklarla ve böceklerle mücadele, yangınlarla savaş işleri ile Orman Genel Müdürlüğü 1945 Katma Bütçesinde 1 336 000 lira ve 1946 Bütçesinde 1 580 000 lira ödenek mevcut olduğu halde aynı işler için orman işletmelerinin bütçeleriyle ayrıca ödenek kabul edildiği ve 1945 - 1946 dönemin-

de bu maksatla yapılan harcama miktarının 1 921 603 liraya baliğ olduğu görülmüştür.

Gerek katma bütçeli idarenin, gerek döner sermayeli işletmelerin gayeleri Devlet ormanlarına bakmak ve bunları korumak ve teknik şekilde işletmekten ibaret bulunması hasabiyle yapılan işbu harcamalar zaruri görülmekte ise de denetlemeyi kolaylaştırmak bakımından iki taraftan harcama yapılmaması yani bu işlerin bir bütçeye ithali suretiyle tedvirinin sağlanması Tarım Bakanlığına yazılmıştır.

4. Genel bilânçonun aktifindeki borçlular grubunun muhtelif partisinde kayıtlı 6 064 176,60 lira işletmeler alacağından 3 342 296,77 lirasının depo, ambar, sabit kıymet ve muhtelif açıklardan neşet ettiği ve bunun için idari ve adli takibatta bulunulduğu anlaşılmış ise de bu açığın işletmelere muhassas 7 666 399,35 liradan ibaret sermayesinin % 44 nü teşkil etmekte bulunması itibariyle keyfiyetin Yüksek Meclisin ittila nazarına arzı uygun görülmüştür.

5. Genel bilânçoya göre işletmelerin bina, tesisat ve demirbaş eşya kıymetinin 22 867 503,03 lira ve yapılmakta olan sabit kıymetler yekûnunun da 11 853 957,87 liradan ibaret olup bu suretle sabit kıymetler mecmuunun 34 721 460,90 liraya baliğ olduğu ve bu kıymetlerin tedavül etmesi gereken mütedavil sermaye ile amortismanlardan, eşhasa ve Orman Genel Müdürlüğüne ait alacaklı hesaplardan ve Devlet ormanlarından elde edilen kârlardan temin edildiği anlaşılmıştır. Filhakika bu gibi işletmelerde sabit kıymetlere bir miktar para ayrılmasındaki zaruret derkâr ise de gerek işletme kârlarından ve gerek diğer kaynaklardan bu yolda sarf edilen miktarın mühim bir yekûna baliğ olmakta bulunmasından tedavül etmesi gereken ve bilhassa alacaklılar tarafından her an işletmelerden aranması mümkün olan mebalığın dondurulmuş bir hale getirilmesi doğru görülmemiştir.

6. Demirbaşlar meyanında bölge şefleriyle işletme müdürlerinin ve bunların misafirlerinin istifadelerine tahsis olunan eşya ve mevad arasında; yatak, yorgan, battaniye, hurç, karyola, cibinliklerle yatak takımları, 6 şar kişilik sofra, 6 şar kişilik çay ve kahve takımları ve bunlara müteferri çatal, kaşık, bıçak, yemek masası öteberi, peçeteler, ızgara, kepece, tepsi, rende ve et makineleri gibi eşya ile arı kovanları, tavuk kümesleri, çeşitli kümes hayvanlarıyla süt veren hayvanlar olduğu gibi radyo, kristal takımlar, ipek ve kıymetli tül perdeler, atlas divan örtüleri, yorganlar, stor perdeler, yataklı şezlonklar, terlikler, pijamalar, bronozlar, elektrik sobalarının, oyun aletleriyle diş fırçalarının ve buna benzer daha birçok eşyanın da mevcut olduğu görülmüş ve bunların İşletme Talimatnamesinin 9 ncu maddesinin (Orman işletme bölge şeflerinin ormanlar dâhilinde oturdukları binaların demirbaş eşyası İşletme İdaresi tarafından temin edilir.) Tarzında yazılı bulunan 4 ncu fıkrasına müsteniden ve işletme müdürlerinin 22 . II . 1944 tarih ve onu mütaakıp günlerde genel müdürün başkanlığında yaptıkları toplantılarda verilen kararlara göre alındıkları anlaşılmıştır.

İşletme hesaplarının Sayıştayca muhakemesi sırasında sözü edilen eşya ve mevattan zaruri ve mübrem ihtiyaçlar hududunu aşan ve lüks mahiyetinde telâkki edilen kısımlar hakkında tazmin hükümü verilmiştir.

7. Kızılcahamam Orman İşletmesinin bu iş yılına ait 339 860,78 liralık safi satış muamesi neticesinde 102 451,43 liralık gayrisafi satış kârı sağlandığı, diğer muhtelif gelirle birlikte işletme kârının 141 765,34 liradan ve buna mukabil umumi masraf, bakım masrafı, amortisman ve muhtelif masraflar yekûnunun 656 025,17 liradan ibaret bulunmasına göre bu iş devresinin 514 259,83 liralık zararlar neticelenmiş ve 1944 - 1945 devresinde ise sadece 69 193,83 liralık bir kâr elde edilmiş olduğu ve şu hale göre işletmeler camiasında iktisadi bir varlık gösteremiyen bu işletmenin 2 220 411, 03 liralık bina ve 606 882, 09 liralık tesisat ve demirbaş edinmesine Genel Müdürlükçe muvafakat edilmemesi gerekirken buna müsaade edildiği ve yine 1946 devresi sonundaki görünüşe göre yılda ortalama olarak yüz bin liralık gayrisâfi satış kârı sağlayacak durum arzeden bu işletme yukarıda gösterilen ve 300 000 lirası amortisman olan masraflarını karşılamaya kaadir değilken yapılan bina ve tesisler arasında 609 309, 51 lira kıymetle başta gelen büyük orman evine ilâveten 40 965, 89 liralık küçük bir orman evi, 35 622, 51 liralık stajyer binası, 57 808, 49 liralık amenajman grubu binası, 52 027, 64 liralık kantin ve fırın binası yapılmış ve işletmecilikle alâkası olmadığı halde merkez bölgesinde 100 tavuk için 15 681, 60 liralık kümes ve diğer bölgelerde

yirmi beşer tavuk için 3 000 - 3 872 lira asarında beş kümes ve 270 180, 91 lirayı tutan hidro elektrik ve santrfüj şebekesi, park hudut ihata duvarı, dere tahkimat duvarı gibi tesisleri vücuda getirilmiş olduğu anlaşılmıştır.

8. İşletmeler sabit kıymetleri meyanında amenajman işlerine ait alât ve edevatın da mevcut olduğu ve bunların sabit kıymetler hesabına zimmet, genel müdürlük hesabına matlûp kaydedildiği görülmüş olduğu gibi hiçbir talep olmaksızın genel müdürlükçe mubayaa edilen kitap ve resalelerin işletmelere mal edildiği ve bunların aynı suretle hesaplara intikal ettirildiği bundan başka katma bütçe varidatı meyanında bulunan (Devlet Orman İşletmelerinlen alınacak orman tarife karşılığı ile işletmeler umumi masraflarından genel müdürlük hissesine isabet eden miktar) işletmelerce tahsil edilmekte olup senelerden beri teraküm ede, ede bu bilânçoda 7 894 833, 30 lirası tahsil edilen tarife bedeli ve 6 117 262, 14 lirası genel müdürlükçe işletmeler hesabına ödenen masşlar, 673 621, 73 lirası işletmelerce tahsil edilen orman varidatı olmak üzere ceman 14 685 717, 17 liraya bâliğ olan bu vâridat genel müdürlük cari hesabını teşkil eden 15 113 234, 24 lira meyanında yer almakta olduğu anlaşılmıştır.

Amenajman işinin genel müdürlüğe ait vazifeler cümlesinden olmasına ve işletmelerin bu işlerle bir ilgisi bulunmamasına göre işletmeler hesabında kayıtlı görünen amenajman alât ve edevatiyle lüzumsuz kitapların bir an evvel tasfiye edilmesi ve işletmeler tarafından lüzum gösterilmeden kitap ve risalelerin alınarak işletmelere mal edilmemesi ve işletmelerde teraküm eden genel müdürlük varidatının alınarak 4431 sayılı Kanun gereğince Cumhuriyet Merkez Bankasına yatırılmasının temini lüzumu genel müdürlüğe yazılmış ve işbu vâridat hakkında Maliye Bakanlığına malûmat verilmiştir.

9. Bölge şefleri kadrolarının bölge merkezlerine verilmesi lâzımgelirken işletme merkezlerine tevzi kılınması yüzünden merkezce veya işletme müdürlüklerince tensip edilen bölgelerde tavzif edilmek suretiyle işletme merkezlerinden ayrılan bölge şeflerine geçici görev yolluğu verilmekte olduğu ve bu yollukların yıllık miktarının yarım milyon lirayı müteaviz bulunluğu anlaşılmış ve tasarruf prensiplerine uymıyan ve maliyete müessir olan bu muamelelerin tekerrür etmemesi lüzumu genel müdürlüğe yazılmıştır.

10. İşletmeler memur ve hizmetlilerinin işletmelerce iase edileceklerine dair kanuni bir hüküm mevcut olmadığı halde 1945 - 1946 kadrosunda 875 hademeden başka 734 aşçı bir aşçı yamağı ve 116 bahçıvanın mevcut olduğu görülmüş ve ancak kadroların Bakanlıkça tasdik edilmekte bulunması hasebiyle bu yüzden muhasiplere sorumluluk tevcihi cihetine gidilememiştir. Dairesinden celbedilen liste üzerinde yapılan tetkikattan ve şifahen verilen izahattan 1947 yılı kadrolarında 8 aşçı ve 894 hademenin mevcut olduğu ve başkaca bahçıvan gösterilmediği ve bu suretle aşçı kadrosunda tenzilât yapılmış ve bahçıvan kadrosunun da tamamen kaldırılmış olduğu anlaşılmıştır.

11. Kereste fabrikalarına ait bilânçonun tetkikında; bu fabrikaların ilk tesis kıymetleri olup işletmelerden devir alınan 1 567 920, 48 liralık bina, makine, demirbaş gibi sabit kıymetlerin fabrikalarca bir taraftan sabit kıymetler hesabına borç ve sermaye hesabına alacak kayıt olunduğu ve başkaca her hangi bir sermaye tahsis edilmeden fabrika kârlarından elde edilen ve Genel Müdürlüğe gönderilmesi gereken mebalığ ile işletmelerin alacaklarından ve sair emanet paralardan faydalanmak suretiyle sabit kıymetler miktarının 2 284 709,08 liraya çıkarıldığı ve yapılmakta olan işlere bağlanan miktarın da 1 384 865,56 lirayı bulduğu görülmüş ve bu suretle fabrikalara ait sabit kıymetlerin de yabancı kaynaklardan temin edilmiş olduğu anlaşılmıştır.

Bu münasebetle de fabrikalara ait bilânçonun kabulü sırasında nazarı dikkate alınması gereken bir noktanın tebarüz ettirilmesi gerekmektedir. Şöyle ki: İşletmelere tahsis edilen sermaye miktarı 7 666 399,35 lira olduğuna göre fabrikalara devredilen 1 567 920,48 liralık sabit kıymetlerin ya işletmelerce sabit kıymetlere matlup ve sermayeye zimmet kaydedilmek suretiyle sermaye miktarının tenzil edilmesi veyahut fabrikalarca sabit kıymetlere zimmet kaydı mukabili işletmeler cari hesabına matlup kaydolunması lâzımgelirken işletmelerce sermaye olduğu gibi bırakılarak bu miktarın sabit kıymetler hesabına alacak ve endüstriyel teşebbüsler hesabına borç kaydedil-

mek ve fabrikalarca da sabit kıymetlere borç ve sermaye hesabına alacak kaydedilmek suretiyle muamele yapılmış ve bu yüzden her iki bilânçoda mevcut sermaye miktarı; muhassas sermayeden 1 567 920,48 lira fazlalık arzelmekte ve bu itibarla bilânçonun bu esas dairesinde tashihinden sonra kabulü lâzımgelmekte bulunmuştur.

Sayıştay Genel Kurulu kararıyle düzenlenen işbu raporun 4914 sayılı Kanun gereğince Orman Genel Müdürlüğünden gönderilen bilânçolar merbutu cetvellerle birlikte sunulduğunu arzeylerim.

Birinci Başkan <i>S. Oran</i>	D. 1. Başkanı <i>F. Eke</i>	D. 2. Başkanı <i>Y. Z. Aslan</i>	D. 3. Başkanı <i>R. Bakuy</i>
D. 4. Başkanı <i>M. A. Apak</i>	Üye <i>M. Menemencioğlu</i>	Üye <i>İ. Erenli</i>	Üye <i>N. Başak</i>
Üye <i>F. Özbudun</i>	Üye <i>A. A. Hemen</i>	Üye <i>R. Ögel</i>	Üye <i>K. Arıçay</i>
Üye <i>F. Aktulga</i>	Üye <i>D. Dengel</i>	Üye <i>F. Işık</i>	Üye <i>F. Beşkardeş</i>
Üye V. <i>H. Payver</i>			

Sayıştay Komisyonu Raporu

T. B. M. M.
Sayıştay Komisyonu
Esas No. 3/484
Karar No. 26

23 . II . 1950

Yüksek Başkanlığa

Devlet Orman işletmeleriyle kereste fabrikalarının, 4914 sayılı Kanun hükmüne göre Orman Genel Müdürlüğünce düzenlenip Sayıştaya gönderilen genel bilânçoların, bu müesseselerin mevzuatına, hususiyetlerine ve ticari icaplara göre muameleye tâbi tutularak hükme bağlanmış olan bilânçolar ve ilişkileri Sayıştay Başkanı ve Orman Genel Müdürlüğü temsilcileri huzuriyle incelenmiş ve varılan neticeler aşağıda arz edilmiştir.

1. Orman işletmelerine ait bilânço ile fabrikasyon işlerine taallük eden bilânçoların birleştirilerek raporun tanzimi sıralarında Sayıştaya ibraz edildiği anlaşılmıştır.

2. Münferiden tetkik olunup hükme bağlanan Sayıştay ilâmlarının infaz derecelerini gösterir cetvelin bilânço ile birleştirilmek üzere sonradan elden Sayıştaya verildiği anlaşılmıştır.

3. Orman bakım masrafını teşkil eden sı-

nırlama, amenajman ağaçlandırma ve fidanlıklar, hastalıklarla ve böceklerle mücadele, yangınlarla savaş işleri için Orman Genel Müdürlüğü katma bütçesine ödenek konulduğu halde aynı işler için orman işletmelerinden de sarfiyat yapıldığı görülmüştür. Amenajman tahdit sınırlama işleri talimatına göre bunun için işletmelerden de tediyat yapılması mümkün bulunmuş iken bu masarfların maliyet unsurlarından kurtarılması ve kereste maliyetinin ucuza mal edilmesi ve hizmetin bir âmme karakteri taşıması düşünülerek 1950 yılından itibaren bu hizmetlere ait ödeneğin mülhak bütçe tahsisatından karşılanması muvafık görülmüş ancak işletmeler bünyesindeki fidanlık teşcir ağaçlandırma işleri için işletme bütçesine ödenek konularak ihtiyacın karşılanması yolunda ileri sürülen mütalâa uygun bulunmuştur.

4. İşletmeler alacağında mühim miktarda görülen mebalığın, memur ve işçilere verilen

avanstan, eksiltmeye iştirak için yatırılan teminat akçasından, tadatta hesaben noksan görünenlerden, mütevellit bulunduğu 1937 yılından beri teraküm eden bu paraların 1950 yılından itibaren esaslı bir şekilde tasfiyesi cihetine gidilmekte olduğu ve tadatta noksan görülenler için teftiş kadrosunun mühim bir kısmının bu işe memur edildiği ve ekserisinin hesap hatalarından ve farklarından ileri gelen bu alacakların kısa zamanda hesapların tashihi suretiyle arkasının alınacağı, bilânçoda görülen mühim miktardaki alacakların tasfiyesinin temin olunacağı ve herhangi bir yolsuz muameleye raslandığında bunlar hakkında da kanuni takibata derhal tevessel edilceği bildirilmiş ve bunların bir an evvel esaslı şekilde tetkiki ile tasfiyesinin temin olunması lüzumlu görülmüştür.

5. İlk kuruluşta sermayeden sabit kıymetlere mühim miktarda tahsisat ayrılmasının teknik icap ve zaruretlere uygun bulunduğu bundan sonra işletme merkezleri için katî zaruret olmadıkça bina yapılmamakta olduğu bugün için bakım yol ve telefon tesisi gibi işlere tahsis yapılmakta bulunduğu 1947 - 1948 yıllarında bu işin daha normal bir hal aldığı ifade edilmiş işletme sermayelerinin borçlarına ödemeye kifayet ettiği görülerek bundan sonra sermayenin Orman İşletme tekniğine daha muvafık şekilde tahsis edilmek suretiyle sabit kıymetlere lüzumsuz tahsisler yapılmasından tevakki olunması temenniye şayan bulunmuştur.

6. İşletmelerde yapılan ve mahiyeten lüks görülen sarfiyattan bir kısmının Sayıştayca zimmet hükmolunduğu anlaşılmıştır. Bu zimmetler meyanında arı kovanları, radyo, hurçlar heybeler ve yol halıları gibi bir takım mubayaaların da mevcut bulunduğu anlaşılmıştır. Arı kovanlarının köylülerin bal için ağaç yıkmalarına mâni olmak için işletmelerde köylüye gösterilmek için birkaç işletmede arıcılık işleriyle iştigal edildiği orman bölgelerindeki mühendislerin durumu nazarı dikkate alınırsa her bakımdan mahrumiyete katlanan bu memurlar için bölge merkezlerinde birer radyo alınmak zaruretinin aşikâr bulunduğu hurç ve heybelerin mühendis ihtiyaçları için mubayaa edildiği yol halılarının her dairece alındığı halde bazı işletme merkezleri için mubayaasında kanunen bir mâni bulunmadığı beyan ve mütalâa edilmiş ve tadat edilen işbu kısım mubayaanın Sayıştayca zimmet

hükmedilmiş olması itibariyle halen yapılacak bir muamele görülmemiş ise de mubayaalarında ileri sürülen mütalâa ve zaruret komisyonumuzca yerinde görülmüş olduğundan arı kovani, radyo hurç, heybe ve yol halılarından zimmete alınmış olanlar için Hükümetçe usulen terkin isteğinde bulunulmasının uygun olacağı neticesine varılmış ve her bakımdan tasarruf prensiplerine riayet edilerek lüzumsuz eşya mubayaasından kaçınılması ve işletmeler için alınacak malzemenin yeknesaklığını temin için zaruri malzeme ve eşyanın nelerden ibaret olacağı hakkında bir liste hazırlanarak bunların bir tüzüğe bağlanması âti için de faydalı görülmüştür.

7. Sözü geçen binaların Büyük Millet Meclisince evvelece müzakere mevzuu olduğu malumdur. İşletmelerde yapılan tesislerin o işletme sermayesiyle ölçülmesi doğru görülmemiştir. Bazı işletmelerin daima zararlar ve birtakım işletmelerin de kârla işliyeceğine göre bunların bir kül halinde mütalâa edilerek işletme tesislerinin bu esasa göre yapılmasındaki zaruret tabii görülmektedir. Ancak gerek sabit kıymet ve tesislerin hakiki ihtiyaca göre yapılmasına dikkat edilmek suretiyle lüzumsuz inşaattan kaçınılması temenniye şayan görülmüş ve Orman Genel Müdürlüğüne de bu cihetlere bilhassa dikkat edilmekte olduğu beyan olunmuştur.

8. Orman işletmelerinin ilk kuruluşlarında Orman Çevirge Müdürlüklerinden devraldıkları demirbaş eşya alât ve edevatın hesap harici kalmaması için bunların ticari usul ve kaideleere göre hesaba alındığı beyan edilmiş ve bu mütalâa muvafık görülmüştür. Orman Genel Müdürlüğüne olan borçlarının 1950 yılında tamamen ödeneceği ve bundan sonra da mesleki bilgiye taallük etmiyen kitap ve saire mubayaası cihetine gidilmemekte olduğu ifade edilmiştir.

9. Orman mühendis muavinlerinin kadrolarının buldukları bölge merkezlerine vermek suretiyle bunların ancak ormana çıktıkları zaman harcırâh almalarının 1950 yılından itibaren sağlanması cihetine gidildiği ve bu suretle tasarrufa riayet edileceği bildirilmiş ve kadrolarının 1950 yılında tamamen bölge merkezlerine verilmek suretiyle tasarrufun temini tavsiye ve temenniye şayan bulunmuştur.

10. Aşçı kadrolarının orman kursu olan yerlerde bırakılarak diğerlerinin ve bahçıvan kad-

rolarının tamamen kaldırılmak suretiyle tasarrufun sağlandığı bildirilmiştir.

11. Fabrikasyon işlerinin sımai bir muhasebe usulüne ve Orman İşletmelerinin de ticari bir muhasebe sistemine tâbi bulunması itibariyle bunların ayrı ayrı bu sistemlere göre takibi zaruri görülmüş ancak yıl sonunda her iki bilânçonun ayrı ayrı verilmekle beraber bir de tevhidî bir icmalinin verilmek suretiyle gerek sermaye ve gerek diğer hesaplar arasında husule gelen tedahülün önlenmesi muvafık görülmüştür.

Komisyonumuzca yapılan incelemeler sonunda yukarıda mevzu bahis Orman İşletmelerinin ve kereste fabrikalarının uygun görülen 1945-1946

yılı bilânçosu ile kâr ve zarar hesabının onanması hakkında hazırlanan Kanun tasarısı Kamuya arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Sayıştay Komisyonu Başkanı

Kastamonu

Â. Toközlü

Kâtip

Yozgad

K. Erbek

Çankırı

A. İ. Zeyneloğlu

Bilecik

Dr. M. Suner

Gaziantep

Ö. A. Aksoy

Siird

S. Çeliktug

Sözcü

Niğde

F. Ecer

Bolu

C. Özçağlar

Giresun

A. Ulus

SAYIŞTAY KOMİSYONUNUN TEKLİFİ

Devlet Orman İşletmelerince ve kereste fabrikalarınınca yapılmış olan harcamalara ait 1945 - 1946 takvim yılı bilânçosu ile kâr ve zarar hesabının onanması hakkında Kanun tasarısı

MADDE 1. — Devlet Orman işletmeleri ile kereste fabrikalarının 4914 sayılı Kanuna göre yapılmış olup ilişik cetvelde gösterilmiş olan harcamalarına ait 1945 - 1946 takvim yılı bilânçosu ve kâr ve zarar hesabı onanmıştır.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

A K T İ F

	Müfredat		Toplam	
	Lira	K.	Lira	K.
I - Sabit kıymetler			17 666 716	62
a) Tesisat	11 325 047	90		
b) Demirbaşlar	6 341 668	72		
II - Yapılmakta olan işler			11 853 957	87
III - Endüstriyel teşebbüsler			1 564 202	93
Kereste fabrikaları :				
IV - Stoklar			14 985 791	67
a) Tomruklar	3 920 821	80		
b) Direkler	{ Maden D. 795 039 19 }			
	{ Tel. D. 264 499 33 }	52		
c) Mamuller	4 543 916	60		
d) Diğer mallar	5 458 620	34		
e) Yarı mamuller	2 894	41		
V - Ambarlar			4 217 641	17
a) Malzeme	3 018 677	51		
b) Demirbaş alât ve edevat	219 948	29		
c) Demirbaş eşya	348 391	11		
d) Kırtasiye ve matoua	581 057	69		
e) Nakil vasıtaları	41 630	89		
f) Muhtelif	7 935	68		
VI - Muhtelif kıymetli evrak			4 701	00
VII - Borçlular			148 322 330	56
Harici :				
a) Müşteriler	5 478 660	53		
b) Avanslar	685 197	85		
c) Depozitolar	9 200	06		
d) Muhtelif	6 064 176	60		
Dahilî :				
A) İşletmeler câri hesabı			136 085 095	52
a) Borçlu işletmeler	108 214 408	51		
b) Borçlu fabrikalar	27 870 687	01		
VIII - Paralar			10 027 586	25
a) Kasalarda	130 242	96		
b) Bankalarda	9 897 343	29		
			Toplam	208 642 928 07

1945 - 31 Aralık 1946 yılı Bilançosu

	Müfredat		P A S İ F	
	Lira	K.	Toplam	
			Lira	K.
I - Sermaye			7 666 399	35
a) Bütçeden	5 330 034	24		
b) Hasıllardan	2 336 365	11		
II - İhtiyatlar			1 916 599	63
Kanuni ihtiyat akçesi :				
a) Bu sene	572 969	51		
b) Geçen seneler	1 343 630	12		
III - Birikmiş amortismanlar			4 175 881	39
A) Tesisat			1 605 900	92
a) Bu sene	1 166 575	68		
b) Geçen seneler	439 325	24		
B) Demirbaşlar			2 569 980	47
a) Bu sene	1 253 745	98		
b) Geçen seneler	1 316 234	49		
IV - Alacaklılar			158 618 006	76
Harici :				
a) Ödenecek istihkaklar	1 065 085	09		
b) Ödenecek vergiler	70 639	66		
c) Nakdi teminat	1 699 527	61		
d) Muhtelif	7 828 667	81	10 663 920	20
Dahili :				
A) İşletmeler câri hesabı			132 840 852	32
a) Alacaklı işletmeler	108 615 065	80		
b) Alacaklı fabrikalar	24 225 786	52		
B) Orman Genel Müdürlüğü			15 113 234	24
a) Tahsil edilen tarife bedeli	7 894 833	30		
b) Maaşlar	6 117 262	14		
c) Orman varidatı	673 621	73		
d) Muhtelif	427 517	07		
V - Devlet Ormanları imar masrafları karşılığı			36 266 040	94
a) Bu sene	15 646 723	90		
b) Geçen seneler	20 619 317	04		
Toplam			208 642 928	07

AKTİF

	Müfredat		Toplam	
	Lira	K.	Lira	K.
Nâzım hesaplar			1 402 196	98
Verilen emanet kıymetler :				
a) Esham ve tahvilât	261 243	00		
b) Teminat mektupları	1 140 953	98		
GENEL TOPLAM			210 045 125	05

Devlet Orman İşletmelerinin 1 Ekim 1945 -

Z İ M M E T :

		Lira	K.
Giderler		24 771 395	99
Genel idare masrafları	20 430 012	22	
Orman bakım masrafları	2 420 775	30	
Amortismanlar	1 920 608	47	
Menfi ârızı farklar (Ölçü ve kıymet farkları)		414 639	09
Muhtelif zararlar		148 989	95
Vergiler		53 305	69
İhtiyat akçesi		572 969	51
Devlet Ormanları İmar mas. karşılığı		15 646 723	90
Toplam		41 608 024	13

	Müfredat		F A S İ F	
	Lira	K.	Lira	K.
Nâzım hesaplar			1 402 196	98
Emanet kıymet verenler :				
a) Esham ve tahvilât	261 243	00		
b) Teminat mektupları	1 140 953	98		
GENEL TOPLAM			210 045 126	05

31 Aralık 1946 yılı kâr ve zarar hesabı

M A T L U P :

	Lira	K.
Gelirler		
Gayrisâfi müspet satış farkları	39 812 277	79
Müspet ârizi farklar (Ölçü ve kıymet farkları)	905 280	89
Muhtelif kârlar	890 465	54

Toplam 41 608 024 13

Devlet Orman İşletmesi Kereste Fabrikaları

A K T İ F

	Müfredat		Toplam	
	Lira	K.	Lira	K.
I - Sabit kıymetler			2 284 709	08
a) Tesisat	2 002 905	19		
b) Demirbağlar	195 060	31		
c) Arsa ve arazi	86 743	58		
II - Yapılmakta olan işler			1 384 865	56
a) Tesisat	1 363 920	70		
b) Muhtelif	20 944	86		
III - Stoklar			5 897 418	89
a) İşlenmemiş mallar	1 200 792	45		
b) İşlenmiş mallar	4 661 327	14		
c) Artık mallar	29 599	30		
d) Diğer mallar	5 700	00		
IV - Malzeme ambarları			164 055	25
a) İnşaat malzemesi	70 676	64		
b) Yardımcı malzeme	44 622	07		
c) Muhtelif	48 756	54		
V - Borçlular			26 656 351	13
Harici			287 984	03
a) Müşteriler	6 828	92		
b) Muhtelif	281 070	11		
Dahili				
İşletme müdürlüğü			26 366 457	10
a) Satış bedelleri	25 812 641	40		
b) Muhtelif	553 815	70		
			Toplam	36 385 899 01

1 . X . 1945 - 31 . XII . 1946 yılı Bilânçosu

	Müfredat		F A S İ F	
	Lira	K.	Toplam Lira	K.
I - Sermaye			1 587 920	48
II - İhtiyatlar			83 825	04
Kanuni ihtiyat akçesi :				
a) Bu sene	18 272	11		
b) Geçen seneler	65 552	93		
III - Birikmiş amortismanlar			406 524	95
A) Tesisat			344 410	89
a) Bu sene	192 209	66		
b) Geçen seneler	152 200	73		
B) Demirbaşlar			62 114	56
a) Bu sene	36 836	46		
b) Geçen seneler	25 278	10		
IV - Karşılıklar			141 888	25
V - Alacaklılar			30 933 947	14
Harici			932 613	77
a) Vergiler	440 921	06		
b) Teminat	18 038	73		
c) İstihkak sahipleri	18 918	86		
d) Muhtelif	454 735	12		
Dahil			50 001 303	37
İşletme müdürlüğü				
a) Mubayaat bedelleri	21 715 979	62		
b) Müstehdem işçi ücretleri	2 771 008	06		
c) Müşterek mas. hissesi	183 709	80		
d) Muhtelif	5 330 605	89		
VI - Devlet Ormanları imar mas. karşılığı			3 251 324	05
a) Bu sene	1 156 277	56		
b) Geçen seneler	2 095 046	49		
			Toplam	36 385 399 91

Devlet Orman İşletmeleri Kereste Fabrikalarının 1 . X . 1945 - 31 - XII . 1946 yılı kâr ve zarar hesabı

Z İ M M E T :

M A T L U P :

	Müfredat		Toplam			Müfredat		Toplam	
	Lira	K.	Lira	K.		Lira	K.	Lira	K.
I - Menfi Satış Fabrikaları Kereste			40 470	78	I - Müspet satış farkları			3 496 207	46
II - Satış vergi ve masrafları			2 362 829	05	A) Tomruk	40 160	42		
A) Vergi, resim ve harçları	2 113 256	64			B) Kereste	3 214 701	03		
1. Mnuamele Vergisi	2 079 469,94				C) Diğer mallar	241 346	01		
2. Taahhüt Vergisi	31 264,70				II - Muhtelif kârlar			334 158	39
3. İstihlak Vergisi	313,53				A) Ölçü fazlaları	125 009	05		
4. Damga Resmi	2 208,47				B) Müteferrik Kârlar	209 149	34		
B) İlân ve propaganda		839 73							
C) Tahmil ve tahliye ve nakliye masrafları		149 768 85							
D) Muhtelif satış masrafları		98 963 83							
III - Muhtelif zararlar			220 337	27					
A) Ölçü noksanları		83 166 87							
B) Müteferrik zararlar		137 170 40							
IV - Kanuni ihtiyat akçesi			50 451	19					
V - D. Ormanları İmar Mas. Karşılığı			1 156 277	56					
Genel Toplam			3 830 365	85	Genel Toplam			3 830 365	85